HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואימא שנה מי מנינן ליומי והא א)רבנן דקיסרי אמרי [א]מנין שאין מונין ימים לשנים שנאמר [1]לחדשי השנה חדשים מחשבין לשנים ולא ימים לשנים: **מתני'** [ב]אמר הריני נזיר אחת גדולה הריני נזיר אחת קטנה אפילו מכאן ועד סוף העולם נזיר שלשים יום: **גמ'** אמאי והא מכאן ועד סוף העולם קאמר הכי קאמר אריכא לי הדא מילתא כמכאן ועד סוף העולם תנן ב)[ג]הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדים כמה ימים מכאן ועד מקום פלוני פחות משלשים יום נזיר שלשים יום ואם לאו נזיר כמנין הימים ואימא הכא נמי אריכא לי הא מילתא כמכאן ועד מקום פלוני אמר רבא [ד]שהחזיק בדרך וליהוי כל פרסה ופרסה אמר רב פפא באתרא דלא מני פרסי וליהוי כל אוונא ואוונא מי לא תנן ג)הריני נזיר כעפר הארץ וכשער ראשי וכחול הים הרי זה נזיר עולם ומגלח אחד לשלשים יום כל מילתא דאית ביה קיצותא לא קתני והתניא ד)[ה]הריני נזיר כל ימי חיי הריני נזיר עולם הרי זה נזיר עולם אפילו מאה שנה אפילו אלף שנים אין זה נזיר עולם (א) אלא נזיר לעולם רבה אמר שאני שערות הואיל ומובדלות זו מזו גבי יומי נמי הא כתיב [2]ויהי ערב ויהי בקר יום אחד התם לאו דמפסקי מהדדי הוא מאי קאמר יממא ולילא חד יומא הוא ולעולם לא מפסקי מהדדי רבא אמר למה לך אקשויי כולי האי שאני התם דהא קתני הריני נזיר אחת: **מתני'** [ו]הריני נזיר ויום אחד הריני נזיר ושעה אחת הריני נזיר אחת ומחצה ה"ז נזיר שתים: **גמ'** למה לי למיתנא כל הני צריכי דאי תנא הריני נזיר ויום אחד הכא הוא דאמרי' אין נזירות ליום א' אמטו להכי קמני תרתין אבל הריני נזיר ושעה אחת לימני ל' ואחד יום קמ"ל ואי

ואימא שנה. שצריכה למלאות דפעמים [א]יהיה שנ"ג ופעמים שנ"ד ופעמים שנ"ה: **מי מנינן.** שנה לימים [ב]הכא כתיב עד מלאת (ב) ימי חדש הוא דמנינן לימים ומשום הכי אמרינן דשלשים של חדש איירי קרא אבל לא לשנה שאין מונין לה לימים אלא לחדשים: **מתני' אמר הריני נזיר אחת קטנה.** לא תהא פחותה משלשי' יום (ג) ואפילו אמר הריני נזיר יום אחד הרי זה נזיר ל' יום לפי שאין נזירות פחותה משלשים. או שאמר הריני נזיר אחת גדולה אפילו אמר שתהא גדולה מכאן ועד סוף העולם הרי זה אינו נזיר אלא שלשים יום כדאמר בגמ' דאי אמר הכי משמע דאמר אריכא עליה הדא נזירות דשלשים [ג]כמכאן עד סוף העולם: **גמ'** [ד]**אם יש מהלך עד אותו מקום פחות משלשים יום הרי זה נזיר שלשים יום.** דלעולם אין נזירות פחות משלשים. ואם יש משם עד מקום פלוני יותר ממהלך ל' יום כגון ארבעים יום או נ' יום הרי זה נזיר כמנין הימים דהוי כמאן דאמר הריני נזיר עד מ' יום או עד נ': **ואמאי אימא הכא נמי.** כי אמר מיכן ועד מקום פלוני [ה] דמשמע כמאן דאמר אריכא לי הדא מילתא דנזירות דשלשים יום כמהלך נ' דמכאן ועד מקום פלוני: **אמר** [ו]**רבא.** התם ליכא למימר הכי דכשהחזיק בדרך כבר עסקינן דהואיל והחזיק בדרך וקאמר מכאן ועד מקום פלוני מוכחא מילתא דאדעתא דליהוי נזיר כל זמן שיהא בדרך קאמר ועוד כיון דהחזיק בדרך ליכא למימר דאריכא ליה מילתא [ז]כמכאן ועד מקום פלוני דהא חזינן [ח]דלא אריכא ליה דרך דהחזיק בדרך כבר: וקפריך אמתני' גופא דמכאן ועד מקום פלוני **וליהוי כל פרסה ופרסה.** חד נזירות דדלמא האי דקאמר מכאן ועד מקום פלוני כל מנין פרסאות [ט]מכאן ועד מקום פלוני קבל עליו נזירות של (ד) [י] שלשים ויהא מגלח בסוף כל שלשים [יא] ויביא שלשה בהמות ואי הוה עד התם מאה פרסאות ליהוי נזיר מאה נזירות: **וליהוי כל אוונא ואוונא.** דאיכא ממקום פלוני עד כאן כאילו קבל עליה חדא נזירות לכל אוונא דאי הוו עשרים אוונות ליחייב בכל עשרים של שלשים שלשים דמילתא דעבידא היא דמנו אינשי אווני כמה אוונות יש מכאן ועד מקום פלוני דבכל מקום מנו אווני מחוז של כרך שכונן תלויין לכרך ולפס השר תדיר ולפס פורעין המס. ואוונא לועזין בני אדם קונטריד"א וכמו תאנת שילה (יהושע טו) וכמו תאנתה מי ישיבנה (ירמיה ב): [יב]**מי לא תנן.** בכי האי גוונא: **הריני נזיר כעפר הארץ וכשיעור ראשי הרי** [יג](ה) **נזיר לעולם.** ומגלח אחת לשלשים יום דמשמע דאמר הרי עלי נזירות כמנין שיער ראשי [יד]: **כל מילתא דאית ביה קיצותא.** כגון מכאן עד מקום פלוני לא קתני דליהוי כמאן דמקבל עליה נזירות שיהא מגלח בסוף כל שלשים ושלשים אלא כמאן דמקבל עליה חדא נזירות אריכתא [טו] עד מקום פלוני: **והתניא.** דמסייע הריני נזיר כל ימי חיי וכו' (ו) [טז][ואם] אמר הריני נזיר עד מאה שנה או עד אלף שנים אין זה נזיר עולם שיהא מגלח בסוף [יז] השלשים: **אלא נזיר לעולם.** דכחדא נזירות אריכתא דמי ואינו מותר בתגלחת כל ימיו. אבל היכא דלית ביה קיצותא כגון כשיער ראשי וכחול הים דאין לדבר קיצבה איכא למימר דלהכי אמר הכי דנזירות הרבה קבל עליו כמנין שיער ראשו [יח]והוא מגלח אחת לשלשים יום: [יט]**רבה אמר שאני שערות הואיל ומובדלות זו מזו.** איכא למימר דלמנין שערות קיבל עליו נזירות הרבה ולכך מגלח אחת לשלשים אבל [כ]אוונא ופרסי ליכא למימר הכי דהא ליתנהו מובדלות זו מזו דסדנא דארעא חד הוא איכא למימר חד נזירות אריכתא קיבל עליו כשיעור הימים שמיכן עד מקום פלוני: **גבי יומי נמי.** כי אמר כמכאן עד מקום פלוני אימא נמי כמנין הימים קיבל עליו נזירות של [כא] שלשים דהא יומי מיפסקי מהדדי כדכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: **התם.** דכתיב קרא יום אחד לאו משום [כב]דאיפסקו מהדדי אלא האי דקאמר שהוא יום אחד [כג]דקיימא לן דליליא ויממא חד הוא שהלילה הולכת אחר היום ולעולם לא מיפסקי מהדדי ומשום הכי ליכא למימר כדאמרינן אלא חדא נזירות אריכתא כמיכן ועד מקום פלוני קיבל עליו: **רבא אמר למה לך לאקשויי כולי האי שאני התם.** טעמא מאי אמר כמ"ד אריכא לי מילתא (ז) [כד]מיכן ועד סוף העולם ואינו נזיר אלא שלשים דהא קאמר אחת דמשמע חדא נזירות היא בלבד הוא דקאמר והואיל דקאמר חדא לא אפשר דלא [כה]אמרינן דהכי משמע האי דקאמר מיכן ועד סוף העולם (ח) [כו] אבל היכא דקאמר מיכן ועד מקום פלוני ולא אמר אחת לא אפשר דאמינא לך דקביל עילויה בניר [כז]דמהלך הימים דאיכא מאותו מקום עד אותו מקום פלוני: **מתני' אמר הריני נזיר ויום אחד.** (ט) נזיר שתי נזירות דכיון דאמר הריני נזיר חיילא עליה נזירות ראשונה וכי הדר ואמר [כח]יום אחד או שעה אחת או אחת ומחצה שבנזירות חיילא עליה נזירות שניה וחייב שתים [כט] דקאמר ועוד מחצה דכי אמר הריני נזיר אחת חל עליו נזירות אחת וכי חזר ואמר ומחצה חל עליו נזירות שניה אבל אם אמר הריני נזיר שלשים ואחד או שלשים ושתים(ה) כיון שפירש אינו נזיר שתים אלא כמנין הימים שקבל עליו: **גמ' למה לי למיתנא כל הני.** דמחייב בה בנזירות שתים ליתני חדא ומינה ידענא לאחריני: **צריכי.** דאי הוה תני הריני נזיר ויום אחד הוה אמינא הכא הוא דאמרינן דמחייב בשתי נזירות דכי אמר הריני נזיר חיילא עליה נזירות [ל] והאי דהדר ואמר ויום אחד אדעתא דנזירות אחריתי קאמר ליה לפי שאין נזירות ליום אחד דהוי כמאן דאמר הריני נזיר יום אחד דחיילא [לא] עליה נמי נזירות שלשים: **אבל כי אמר הריני נזיר ושעה אחת.** אימא דתיהוי כמ"ד שלשים ואחד קמ"ל: ואי

ואימא שנה. דיש שנים מלאים ומרובים בימים כשהחדשים מלאים ויש פחותין כשהם חסרים: **שנים** מי מונין לימים. בתמיה א] ו)(ושיטה הוא וכו'): חדשים אתה מחשב לשנים. וכשהן מעברין מוסיפין חדש ולא ימים כ' או ט"ו והכא כתיב עד מלאת הימים הלכך ודאי בחדש מיירי:

הריני נזיר אחת גדולה הריני נזיר אחת קטנה. כלומר לא שנא כי אמר גדולה ולא שנא כי אמר קטנה ואפילו אמר מכאן ועד סוף העולם לא הוי נזיר אלא שלשים יום וגדולה דקאמר כלומר גדול עלי הנזירות דטריחא עלי או קטנה כלומר דלא טריחא עלי כלל: אפי' מכאן ועד סוף עולם.[1] בגמרא מפרש דטריחא ואריכא לי מלתא כמכאן ועד סוף העולם: **ואמאי** והא מכאן ועד סוף העולם קאמר. פירוש וליהוי נזיר לעולם ומשני הכי קאמר הריני[2] כלומר אריכא לי האי מילתא כו' לעולם[3] חד נזירות קביל עליה לקולא דהכי משתמע טפי דאם הוא ר"ל מכאן ועד סוף העולם היה לו להזכיר מנין סוף העולם דיודע הוא שפיר דהעולם יש בו חמש מאות[4] מהלך והיה לו לומר חמש מאות שנים ולפיכך אזלינן לקולא כ"נ: **מכאן** ועד מקום פלוני אומדים כמה ימים עד מקום פלוני פחות משלשים יום נזיר שלשים יום. פי' דלא גרע מקיבל נזירות יום אחד דהוי נזיר שלשים יום ואם לאו הוי נזיר כמנין הימים או מ' או נ' יום ואמאי ה"נ נימא אריכא לי מילתא כמכאן ועד מקום פלוני ולא יהיה אלא ל' יום ואפילו יהיה נ' יום עד מקום פלוני [ומשני] כשהחזיק בדרך וקבל עליו דמסתמא מפני אונסי הדרך קבל עליו נזירות להנצל מסכנת הדרך לסך מהלך הימים עד מקום פלוני:

וליהוי

מסורת הש"ס

א) [עי' היטב מגילה ה.],
ב) [לקמן ח.], ג) לקמן ח.,
ד) [תוספתא פ"א לקמן ח:],
ה) בס"א: ושעה אחת, ו) שנה הוא י"ב חדש כצ"ל וי"ג ופשוטה הוא י"ב,

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"א מהלכות קדוש החדש הל' ב:
לה ב מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה א סמג לאוין רמג:
לו ג ד מיי' שם הלכה ה:
לז ה מיי' שם הלכה יא:
לח ו מיי' שם הלכה ח:

תורה אור השלם

1. הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:
שמות יב ב

2. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד:
בראשית א ה

נוסחת הריב"ן

א] ימיה: ב] שנה לימים דכתיב קרא עד מלאת הימים לחדש הוא דמנינן לימים כו': ג] מכאן: ד] אומדים אם יש: ה] דלא בעי לקבל עליה כמנין הימים אלא עד ל' יום בלבד והאי דקאמר מכאן ועד מקום פלוני דמשמע כמ"ד כו': ו] רבה: ז] מכאן: ח] (דלא אריכא ליה דרך) ליתא בכ"י: ט] שמכאן: י] של שלשים שלשים: יא] שלשים ושלשים: יב] דמי לא תנן: יג] הרי זה נזיר: יד] אווני כפרים דהכי מסקינן ליה בבבא מציעא: כל מילתא כו': טו] מכאן ועד מקום פלוני דמי: טז] ואפילו אמר כו': יז] בסוף כל שלשים: יח] ויהא: יט] רבא אמר: כ] גבי אווני ופרסי: כא] של שלשים שלשים: כב] דמפסקו: כג] דקמ"ל דליליא: כד] כמכאן: כה] אמינא: כו] כמ"ד אריכא לי הא מלתא כמכאן ועד סוף העולם אבל כו': כז] דמנין מהלך: כח] ויום א' או ושעה אחת או ומחצה: כט] וחייב שתים דאפילו למאן דאמר הריני נזיר שעה אחת אין נזירות פחות משלשים יום אבל אמר הריני נזיר ל' יום ויום א' או ל' ושעה אחת אינו חייב אלא כמנין הימים שקבל עליו הס"ד והשאר ליתא בכ"י: ל] נזירות אחת: לא] נמי עליה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אין זה נזיר עולם (אלא נזיר לעולם) תא"מ ונ"ב זו היא גי' רש"י אבל מדברי הרמב"ם פ"ג דנזיר מבואר דל"ג ליה: (ב) רש"י ד"ה מי מנינן וכו' מלאת הימים חדש: (ג) ד"ה אמר וכו' דאפילו אמר וכו' פחותה מל' יום או: (ד) ד"ה וקפריך וכו' של שלשים שלשים ויהא: (ה) ד"ה הריני וכו' הרי זה נזיר: (ו) ד"ה והתניא וכו' חיי כו' הס"ד ואח"כ מה"ד אפי': (ז) ד"ה רבא אמר וכו' שאני התם כו' טעמא וכו' כמכאן ועד כו' חדא נזירות בלבד הוא כצ"ל ותיבת היא נמחק: (ח) בא"ד ועד סוף העולם כמכאן ועד סוף העולם אבל היכא: (ט) ד"ה אמר הריני נזיר ויום אחד נדר שתי נזירות וכו' או אחת ומחלה דקאמר ועוד מחצה שבנזירות חיילא עליה נזירות שניה וחייב שתים דכי אמר הריני:

הגהות התוספות

1. נ"ל העולם. 2. נ"ל הריני כמכאן. 3. נ"ל ולעולם. 4. נ"ל חמש מאות שנה.

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בתוס' ד"ה שנים מי מונין לימים בתמיה (ושיטה הוא וכו') נ"ב ושינויא הוא כצ"ל ועי' א"מ:

לעזי רש"י

קונטריד"א. חבל ארץ.

מוסף רש"י

מנין שאין מונין ימים לשנים. כגון דאמר קונם יין שאני טועם לשנה, מונה י"ב חדש מיום ליום, ואם נדר באחד בניסן אסור עד אחד בניסן הבא, אע"פ שעדיין יש י"א יום שימות החמה יתירין על ימות הלבנה או פעמים שאנו עושין חדשים חסרין (מגילה ה.). **כשער ראשי.** דאמרינן נזירות כשער ראשו קבל עליו והרי זה נזיר עולם לפי ששערות ראשו מרובין משני חייו ויהא מגלח כל ימיו אחת לל' יום ויביא קרבן (לקמן ח.). **אפילו מאה שנה כו' אין זה נזיר עולם.** דחדא נזירות אריכתא הוא דהויא, משום דאית ליה קיצותא (לקמן ח:).

פי' הרא"ש

ואימא שנה. שפעמים צריכין למלאות חסרון השנה בימים יש פעמים השנה היא שנ"ג ימים ופעמים שנ"ד ופעמים שנ"ה והוה מצי לשנויי תפשת מרובה לא תפשת שנה מי מנינן לימים אין משלימין השנה בימים כי החדש פעמים ממלאין אותו ופעמים מחסרין ומתוך זה יגיעו ימי השנה לשנ"ג או לשנ"ד או לשנ"ה אבל משלימים אותה בחדש שפעמים מעברין אותה ומוסיפין עליה חדש כדאמרי רבנן התם דקסברי דחדשים אתה מונה להשוות שנת הלבנה לשנת החמה וממתינים עד שיגיע מותר ימי החמה על ימי הלבנה לחדש אחד ומוסיפין חדש א'. ואי אתה מונה בכל שנה ימים להוסיפן על שנת הלבנה להשוותן לשנת חמה. א"נ חדשים אתה מונה לשנה שפעמים יש בשנה שתים עשרה חדשי' ופעמי' י"ג א) ואם אמר קונם פירות האלו עלי שנה מונה מחדש שעומד בו עד חדש זה לשנה האחרת בין שהיא פשוטה בין שהיא מעוברת ואינו מונה ימים לשנה להוסיף על יב"ח עד שס"ה ימים: ואמאי והא עד סוף העולם קאמר ומשמע שקיבל עליו נזירות עד סוף עולמו: אריכא לי כו'. נזירות אחת שקבלתי עלי כבד עלי ודומה לי כאילו הוא עד סוף העולם וכיון דמצינא לתרוצה דבוריה הכי הוה דסתם נזיר להקל: פחות מל' יום. אם יש עד אותו מקום פחות ממהלך ל' יום אין נזיר פחות ל' יום ואם יש יותר הרי הוא נזיר כמנין הימים: הכא נמי אריכא לי מלתא נזיר' שקבלתי עלי נראה לי ארוך וכבד כמכאן ועד מקום פלוני: שהחזיק בדרך ומסתמא כדי להשמר מסכנת הדרך קיבל עליו נזירות כמנין ימי הדרך:

פי' הרא"ש (המשך)

ולימא כל פרסה ופרסה הוי נזיר אמכאן ועד מקום פלוני קפריך דנימא דקיבל עליו מנין נזירות דמנין פרסאות עד מקום פלוני ואמתני' דכשער ראשי קא סמיך ונטר לאיתויי עד קושיא דבסמוך: להוי כל ב) אוונא ואוונא חד נזיר דנהי דלא מנו פרסי מ"מ מנו שיעור מהלך הימים ונימא שקיבל עליו נזירות כמנין הימים הריני נזיר כשער ראשי ה"ז נזיר עולם שקבל עליו נזירות כמנין שער ראשו ומגלח כל ל' יום ומביא קרבנותיו: כל מלתא דאית ליה קיצותא לא קתני. דבר שיש לו קצבה כמו מכאן עד מקום פלוני לא אמרי' שיקבל עליו נזירות כמנין הימים שמכאן עד אותו מקום אבל שער ועפר וחול דבר שאין לו קצבה אין לומר שיקבל עליו נזירות א' כמנינן כי אין להם מנין הלכך ודאי חילוק נזיר יש כאן לכל א' נזירות א' וי"מ דאמתני' דמכאן ועד סוף העולם קא פריך דנימא דקיבל עליו נזירות במנין פרסאות או מהלך ימים כמכאן ועד סוף העולם ומפ' דאית ליה קיצותא דמהלך ת"ק שנה הוא העולם ולשון ראשון הגון. והתניא בניחותא הריני נזיר כל ימי חיי הריני נזיר עולם ה"ז נזיר עולם בין שאמר הריני נזיר כל ימי חיי בין שאמר הריני נזיר עולם הוא נזיר עולם ומיקל בתער ומביא קרבן משום דלית ליה קיצותא ק' שנה או אלף שנים אע"ג דלא יאריך כל כך ימים כיון דאית ליה קצותא הוא נזיר לעולם ואינו מגלח כל ימי חייו ולא אמרינן חדא נזיר' קיבל עליו: שאני שערות הואיל ומובדלות זו מזו. הלכך אמרינן דנזירות כמנין שערות קבל עליו אבל מכאן ועד מקום פלוני סדנא דארעא חד הוא ופריך יומי נמי מובדלים זה מזה והו"ל למימר דבמנין ימים קבל עליו שאני התם דקתני הריני נזיר אחת אפירכא [קמייתא] קאי דפריך והא עד סוף העולם קאמר ומשני דהא דקתני ברישא א' גדולה ואחת קטנה אחת קאי נמי אסיפא דקאמר הריני נזיר אחת מכאן ועד סוף העולם הלכך נזיר אחת קבל עליו אלא דאריכא ליה מלתא כמכאן ועד סוף העולם: הריני נזיר ויום אחד הריני נזיר ושעה אחת הריני נזיר א' ומחצה ה"ז נזיר שתים [באחד] מאלו (הנזירות) הלשונות שאמר קיבל עליו ב' נזירות ומגלח לסוף שלשים ונוהג נזירות אחרת דכיון דאמר הריני נזיר קבל עליו נזירות אחד וכי אמר תו ביום אחד הרי יש כאן נזירות אחרת דאין נזירות פחות מל' יום וכאילו אמר הריני נזיר ל' יום דיום א' חשוב כל'

א) וכן פרש"י במגילה דף ה. ב) מסוף לשון רבינו כאן נראה דגרים ולהוי כל יומא ויומא חד נזיר וצ"ע.